

fonnyasztani! A latorczamenti sikon fekvő tölgyesekben, ugyanúgy, mint a szomszédos megyékben — mint hallám — csak szórványosan til-túl mutatkozik némi csekély, alig említésre méltó makktermés.

Midőn az előadottak dióhéjba történt beszorításáért szives elnézést kérnék a szakközönség és tek. szerkesztő urtól, egy szersmind felkérem, hogy annak idején a fagykárok minőségét feltüntető tapasztalataim, illetőleg kutatásaim eredményeinek közlésére becses lapjában tért engedni sziveskedjék. \*)

*Ruttner Antal*, m. kir. főerdőmester.

### Óvszer a veszettség ellen.

Az alább következő és kiváló figyelmet, s minden esetre utánvizsgálatot is érdemlő közleményt a „Vadász- és Versenylap“-ból vesszük át, s részünkről csupán azzal egészítjük ki, hogy a *Xanthium spinosum* általánosan ismert és főleg utszéli növény, melyet „szerbtövisnek“, a Székelyföldön pedig, hol tudtunk szerint 1849-ben, illetőleg a muszkák bejövetele után kezdték észlelni, „muszka-tövisnek“ neveznek, s mely itt a főváros környékén is bő mértékben fordul elő, s mint a körében lévő más növényeket előlő gyom hazánkban is oly bőven el van terjedve (például a sok közül az arad- és radnai országot mentén egész határrészeket borított el), hogy kiirtása országosan és hatóságilag is több ízben elrendeltetett.

„A „Chasse Illustrée“ egy szert közöl a veszettség ellen, melyet egy orosz orvos talált föl, s melylyel most a szaklapok bőven foglalkoznak, annyival is inkább, mert eddigelé biztos ellenszerét a tudósok hasztalan keresték. Az erre vonatkozó közlemény következőleg hangzik.

„Egy orosz orvos, dr. Grzymala egy szert talált föl a

\*) Örömmel!

veszettség ellen. Ez egy növény, a melynek neve Grzymala orvos szerint: *Xanthium spinosum*, melynek leveleit használja. E növény csaknem minden országban tenyészik, különösen déli Franciaországban, a hol eddig semmi hasznát sem vették — bőségben terem.

Podoliában, mint szintén egész Dél-Oroszországban számos farkasnál gyakran észleltek veszettséget, melyek ugy a lakosságnál, mint ezek állatainál valódi veszettséget idéztek elő.

Grzymala orvos több mint száz esetet tud, hol föntemlített szer sikerrel alkalmaztatott s egyetlen oly esetet sem tud, a hol annak kellő eredménye ne lett volna.

Egyébiránt nem állítja, hogy a kérdéses növény a már elharapózott veszettséget meggyógyítja, hanem azt, hogy a mutatkozó kór kitörését megakadályozza, akép, miszerint a veszett állat által megmárt egyén három héten át gyógyittasék, naponkint háromszor 60 centigrammot adván be a xanthium levelének porából.

Az állatok kezelésénél is igen üdvösnek találtatott a xanthium, erősebb adagban alkalmazva. De álljanak itt a példák.

Számos eset fordult elő, midőn egy-egy embert veszett eb vagy veszett farkas mart meg, s ez gyógykezelés alá kerülvén, a veszettség nem tört ki rajta. Egy kis scepticismussal el lehet mondani, mikép, ha minden veszett eb által megmárt egyénen nem tör ki a betegség, ez már nagy nyereség.

De álljanak itt még jelentékenyebb esetek is.

Egy tehenet, egy sertést, egy ebet, egy macskát és egy szelidített darut megmárt egy veszett eb. A tehen, sertés és eb a xanthiummal gyógyittatván, meggyógyult s nem tört ki rajtok a veszettség; ellenben a macska és a daru nem gyógyittatván, megvesztek.

Egy veszett farkas tizenkét embert mart meg. Hatan közülök különböző gyógyszerekkel orvosoltattak, s mindannyian

kitört a veszettség, míg a másik hat emberen, kik a xanthiummal gyógyítottak, a veszettség legkisebb jele sem mutatkozott soha.

Grzymala orvosnak hat ebét marta meg a veszett kutya. Háromnak xanthiumot adott be, 30 grammnyi adagot egyiknek-egyiknek naponkint három hétig. A másik hármat nem vette gyógykezelése alá, s míg ezek megvesztek, amazok teljesen kigyógyultak s több évig éltek.

Vége még egy esetet említ Grzymala orvos. Mintegy harmincz darabból álló szarvasmarhát marta meg a veszett farkas. Már nyolcz marha veszett el e bajban, midőn a többi gyógykezelés alá vétetett. Az orvos a többi fennmaradt marhának fejenkint 96 gramm xanthium-port adott be naponkint négy héten át, s a huszonöt drb szarvasmarhából egyetlenegy sem veszett meg.

Ez mindenesetre nagy jelentőséggel bíró szer, ha vesszük, hogy — a mint Grzymala orvos állítja — tíz éven át, a gyógykezelések alkalmával, sohasem hagyta őt cserben.

## **Tudósítás az Orsz. Erdészeti-Egyesület t. tagjaihoz.**

### I.

Kapcsolatban az egyesület f. évi augusztus-hó 2-án tartott választmányi üléséről e lapok jelen füzetében közölt jegyzőkönyv IV. pontjával, van szerencsénk a t. tagtársakat tisztelettel felkérni, miszerint legkésőbb folyó évi szeptember-hó 30-ik napjáig, az alulirt titkári hivatalhoz beküldendő levelek által nyilatkozni sziveskednének az iránt, hogy a vadászati érdekek minél biztosabb megóvása végett:

1. egyes helyi viszonyok között mire fektetessék főszűl?
2. minő szabályok lennének a szomszédos vadászbirtok-